



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд за
регионално развитие
Кохезионен фонд



Екологична оценка
на
Оперативна програма
Транспорт и транспортна
инфраструктура
2014 – 2020 г.

ЗАДАНИЕ
ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ ОБХВАТА И
СЪДЪРЖАНИЕТО НА
ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА

Януари, 2014

СЪДЪРЖАНИЕ

1 ОПИСАНИЕ НА СЪДЪРЖАНИЕТО НА ОСНОВНИТЕ ЦЕЛИ НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ТРАНСПОРТ И ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА“ 2014-2020 Г. И ВРЪЗКАТА Й С ДРУГИ СЪОТНОСИМИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ.....	6
1.1 Съдържание на Оперативна програма Транспорт и транспортна инфраструктура 2014-2020 г.....	7
1.2 Основна цел на Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г.	7
1.3 Връзка на Оперативна програма Транспорт и транспортна инфраструктура 2014-2020 г. с други съотносими планове и програми.....	8
2 СЪОТВЕТНИ АСПЕКТИ НА ТЕКУЩОТО СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ЕВЕНТУАЛНО РАЗВИТИЕ БЕЗ ПРИЛАГАНЕТО НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ТРАНСПОРТ И ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА“ 2014-2020 Г.....	9
2.1 Съответни аспекти на текущото състояние на околната среда	9
2.1.1 Въздух, климатични фактори - изясняване на настоящето състояние на качеството на въздуха;.....	9
2.1.2 Води - изясняване на настоящето състояние на повърхностните и подземните води;.....	9
2.1.3 Почви – оценка на състоянието на земите и почвите;.....	10
2.1.4 Ландшафт - състояние на ландшафта;.....	10
2.1.5 Биологично разнообразие - флора, фауна; защитени зони и защитени територии.....	10
2.1.6 Културно-историческо наследство	10
2.1.7 Материални активи.....	10
2.1.8 Отпадъци.....	10
2.1.9 Население и човешко здраве.....	11
2.2 Развитие на околната среда без прилагането на Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г.....	11
3 ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА ЗА ТЕРИТОРИИ, КОИТО ВЕРОЯТНО ЩЕ БЪДАТ ЗНАЧИТЕЛНО ЗАСЕГНАТИ.	11
4 СЪЩЕСТВУВАЩИТЕ ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ, УСТАНОВЕНИ НА РАЗЛИЧНО НИВО, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ТРАНСПОРТ И ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА“ 2014-2020 Г., ВКЛЮЧИТЕЛНО ОТНАСЯЩИТЕ СЕ ДО РАЙОНИ С ОСОБЕНО ЕКОЛОГИЧНО ЗНАЧЕНИЕ, КАТО ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ ПО ЗАКОНА ЗА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ.....	11
5 ЦЕЛИТЕ НА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА НАЦИОНАЛНО И МЕЖДУНАРОДНО РАВНИЩЕ, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ТРАНСПОРТ И ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА“ 2014-2020 Г., И НАЧИНЪТ, ПО КОЙТО ТЕЗИ ЦЕЛИ И ВСИЧКИ ЕКОЛОГИЧНИ СЪОБРАЖЕНИЯ СА ВЗЕТИ ПОД ВНИМАНИЕ ПО ВРЕМЕ НА ИЗГОТВЯНЕТО НА ПРОГРАМАТА	12
6 ВЕРОЯТНИ ЗНАЧИТЕЛНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА, ВКЛЮЧИТЕЛНО БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ, НАСЕЛЕНИЕ, ЧОВЕШКО ЗДРАВЕ, ФАУНА, ФЛОРА, ПОЧВИ, ВОДИ, ВЪЗДУХ, КЛИМАТИЧНИ ФАКТОРИ, МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ, КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО, ЛАНДШАФТ И ВРЪЗКИТЕ МЕЖДУ ТЯХ.....	13
6.1 Въздух, климатични фактори и климатични изменения.....	13
6.2 Води.....	13
6.3 Почви	13
6.4 ЛАНДШАФТ.....	13
6.5 Биологично разнообразие, в т.ч. фауна, флора, защитени зони и територии.....	13
6.6 Културно-историческо наследство.....	13
6.7 Материални активи	14
6.8 Население, човешко здраве.....	14
6.9 Предполагаеми трансгранични въздействия	14

7	МЕРКИТЕ, КОИТО СА ПРЕДВИДЕНИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ, НАМАЛЯВАНЕ И ВЪЗМОЖНО НАЙ-ПЪЛНО КОМПЕНСИРАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ПОСЛЕДСТВИЯ ОТ ОСЪЩЕСТВЯВАНЕТО НА ПЛАНА ИЛИ ПРОГРАМАТА ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА	14
7.1	Предвидените в Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г. мерки	14
7.2	Мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици за отразяване в окончателния вариант на ОПТТИ	14
7.3	Мерки за изпълнение при прилагане на Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г.	15
8	ОПИСАНИЕ НА МОТИВИТЕ ЗА ИЗБОР НА РАЗГЛЕДАНИТЕ АЛТЕРНАТИВИ И НА МЕТОДИТЕ НА ИЗВЪРШВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА, ВКЛЮЧИТЕЛНО ТРУДНОСТИТЕ ПРИ СЪБИРАНЕ НА НЕОБХОДИМАТА ЗА ТОВА ИНФОРМАЦИЯ, КАТО ТЕХНИЧЕСКИ НЕДОСТАТЪЦИ И ЛИПСА НА НОУ-ХАУ	15
8.1	Мотиви за избор на разглежданите алтернативи	15
8.2	Методите на извършване на екологична оценка	15
8.3	Трудностите при събиране на необходимата информация	16
9	ОПИСАНИЕ НА НЕОБХОДИМИТЕ МЕРКИ ВЪВ ВРЪЗКА С НАБЛЮДЕНИЕТО ПО ВРЕМЕ НА ПРИЛАГАНЕТО ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ТРАНСПОРТ И ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА“ 2014-2020 Г.	16
10	ЗАКЛЮЧЕНИЕ	17

Списък на използваните съкращения

ЕО	Екологична оценка
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МТИТС	Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
ОПТ	Оперативна програма „Транспорт“ 2007-2013
ОПТТИ	Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020
ОС	Оценка за съвместимост

ЗАДАНИЕ
ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ ОБХВАТА И СЪДЪРЖАНИЕТО
НА ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА
НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА ТРАНСПОРТ И ТРАНСПОРТНА
ИНФРАСТРУКТУРА 2014-2020 г.

Целта на Екологичната оценка е осигуряването на високо ниво на защита и опазване на околната среда допринасяне за постигане на екологичните съображения в процеса на подготовка и одобряване на ОПТТИ.

Екологичната оценка включва следните основни елементи:

- Изготвяне на доклад за Екологична оценка, провеждане на консултации по доклада и отразяване на резултатите в ОПТТИ;
- Работа в тясна връзка на експертите, изготвящи доклада за Екологична оценка и на експертите, изготвящи останалата част от Предварителната оценка, с цел избягване на излишно дублиране на работата.

Възложителят и/или експертите, на които е възложено изготвянето на доклада за ЕО за ОПТТИ изготвят задание за определяне на обхвата и съдържанието на доклада за ЕО при съобразяване на указанията в Решение № ЕО-40/2013 г. на МОСВ. В писмото на МОСВ, с което е препоръчано при изготвянето на заданието да бъде разгледана и вероятността при прилагането на ОПТТИ да се очаква значително въздействие върху околната среда на територията на други държави (съседни на Република България или други) с цел съобразяване на необходимостта от провеждане и на процедура по ЕО в трансграничен контекст, предвид задълженията на страната ни по действащото международно, европейско и национално законодателство.

Изготвеното задание за определяне на обхвата на доклада за ЕО (заедно с изработената схема за провеждане на консултации) се представя на членовете на Работната група по подготовка на ОПТТИ, както и в МОСВ, МЗ; Басейновите дирекции за управление на водите и Регионалните инспекции по околна среда и води за провеждане на консултации по чл. 19а от Наредбата за ЕО.

В Решение № ЕО-40/2013 за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка е записано, че на основание чл. 14, ал. 4 от Наредбата за МОСВ поставя следните изисквания към обхвата на екологичната оценка:

- ЕО трябва да съдържа най-малко информацията по чл. 86, ал. 3 на ЗООС, в съответствие със степента на детайлност на предвижданията на програмата;
- Да се предложат мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от прилагането на ОПТТИ върху околната среда и за предотвратяване или редуциране на предполагаеми негативни здравни въздействия. Мерките да бъдат мотивирани, в т.ч. и по отношение на очакваните резултати от прилагането им. Същите да бъдат представени като: мерки за отразяване в окончателния вариант на програмата; мерки за изпълнение при прилагане на програмата;
- Да се предложат конкретни мерки и индикатори за наблюдение и контрол на въздействието върху околната среда при прилагане на програмата, в т.ч.

източниците на информация за отчитането и измерването им. Мерките да бъдат предвидени като част от общата система за наблюдение и контрол на програмата;

- Да се разгледа евентуалното развитие на околната среда без прилагането на ОПТТИ, т.е. да се разгледа и така наречената „нулева“ алтернатива;
- Да се анализира евентуалното трансгранично въздействие на придвижванията на програмата върху околната среда и човешкото здраве на територията на други държави;
- Да се ползват указания и методики на Европейската комисия за стратегическа екологична оценка, публикувани на интернет-страницата на Комисията (<http://ec.europa.eu/environment/eia/home.htm>), включително документ „Ръководство за предварителна оценка“ (http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docfffc/2014/working/ex_ante_en.pdf), както и на интернет-страницата на МОСВ (<http://www.moew.government.bg>);
- Да се съобразят Насоките за интегриране на политиката за околна среда при програмирането за периода 2014 - 2020 г., фаза „Програмиране на фондовете към Общата стратегическа рамка“ (одобрени с протоколно решение по т.7 от протокол №8 от заседанието на Министерския съвет на 1 март 2013 г.).

Съгласно изискванията на *Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми* Докладът за ЕО се оформя като единен документ, който включва:

1. съдържателна част съгласно изискванията на чл. 86, ал. 3 ЗООС;
2. списък на източниците на информация на използваните методи за оценка и прогноза на въздействието върху околната среда с посочване на източника, в който са публикувани;
3. списък с експертите и ръководителя, изготвили доклада за ЕО, в който всеки удостоверява с полагане на подпис разработените от него раздели на доклада;
4. декларации по чл. 16, ал. 1; на лично попълнена декларация на всеки от експертите и ръководителя на ЕО, че:
 - отговаря на изискванията на чл. 83, ал. 2 ЗООС;
 - познава изискванията на действащата българска и европейска нормативна уредба по околна среда и при работата си по оценките по чл. 81, ал. 1 ЗООС се позовават и съобразяват с тези изисквания и с приложими методически документи;
 - не е лично заинтересуван от реализацията на плана/програмата. Експертите по ал. 1 не са лично заинтересувани, когато:
 - не са възложител на плана/програмата;
 - не са свързани лица по смисъла на § 1 от допълнителните разпоредби на Търговския закон или не са в трудово, гражданско или служебно правоотношение с възложителя на плана или програмата;
 - не са в трудово, гражданско или служебно правоотношение с компетентните органи по чл. 10 ЗООС;
 - не са членове на комисията/експертния екологичен съвет по чл. 5 или на ВЕЕС по чл. 12, ал. 1, т. 1 ЗООС.

5. справка за проведени консултации и за изразените при консултациите мнения и предложения, както и за начина на отразяването им; В справката по ал. 1, т. 6 възложителят на доклада за ЕО и експертите описват приетите или неприетите бележки, препоръки или предложения и прилагат съставените за резултатите от консултациите документи (протоколи, становища, анкети др.).

6. приложения.

Като отделно самостоятелно приложение към доклада за ЕО се изготвя нетехническо резюме на достъпен за обществеността език в обем, не по-малък от 10 на сто от обема на доклада. Освен текстовата част резюмето съдържа необходимите нагледни материали (карти, снимки, схеми).

Докладът за ЕО трябва да включва информация, която може да бъде изисквана основателно, като се имат предвид: съвременните познания и методи на оценка; съдържанието и детайлността на плана или програмата; етапът, на който е планът или програмата в процеса на одобряване; извършените оценки на друго ниво на планиране, които имат отношение към предвижданията в плана или програмата.

Докладът за ЕО се възлага за разработване от възложителя на колектив от експерти с ръководител на колектива, който е отговорен за:

- съобразяването със схема, предложена от възложителя, за съвместяване на процеса на планиране и основните процедурни етапи на ЕО съгласно чл. 3, ал. 1, в т.ч. за взаимодействие на екипите по разработване на проекта за плана/програмата на доклада по оценка на степента на въздействие, когато такъв е изискан от компетентния орган по околна среда, и на доклада за ЕО/екологичната част;
- пълнотата и достоверността на използваната информация за ЕО и избора на методи за ЕО;
- отразяването на резултатите от консултациите;
- обективността на заключението в доклада за ЕО/екологичната част на плана/програмата и предложените мерки, в т.ч. за съобразяване със заключения и мерки в доклада за оценка на степента на въздействие, когато такъв е изискан от компетентния орган по околна среда;
- качеството на цялостния доклад за ЕО.

Отговорността за пълнотата, достоверността, обективността и качеството на отделните раздели на доклада за ЕО се носи от експерта, разработил съответния раздел.

Съгласно писмо на МОСВ Изх. № ЕО-81/15.10.2013 г. изготвените задание за определяне на обхвата на доклада за ЕО и схема за провеждане на консултации ще се представят в МОСВ, МЗ, Басейновите дирекции за управление на водите и Регионалните инспекции по околна среда и води за провеждане на консултации по чл. 19а от *Наредбата за ЕО*.

По-долу е описано предвижданото съдържание на ЕО на Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г.

1 Описание на съдържанието на основните цели на Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г. и връзката ѝ с други съотносими планове и програми.

1.1 Съдържание на Оперативна програма Транспорт и транспортна инфраструктура 2014-2020 г.

За реализацията на Общата и специфични цели на Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г., са дефинирани следните приоритетни оси:

- Приоритетна ос 1 „Развитие на железопътната инфраструктура по „основната“ и „разширената“ Трансевропейска транспортна мрежа“;
- Приоритетна ос 2 „Развитие на пътната инфраструктура по „основната“ Трансевропейска транспортна мрежа“;
- Приоритетна ос 3 „Подобряване на интермодалността при превоза на пътници и товари и развитие на устойчив градски транспорт“
- Приоритетна ос 4 „Иновации в управлението и услугите - внедряване на модернизирана инфраструктура за управление на трафика, подобряване на безопасността и сигурността на транспорта“;
- Приоритетна ос 5 „Техническа помощ“.

Необходимите инвестиции за развитие на летищата и пристанищата се предвижда да бъдат осигурени чрез публично-частно партньорство. За подобряване на условията за корабоплаване в общия българо-румънски участък на река Дунав са необходими съвместни действия от българска и румънска страна. По румънския проект за техническа помощ ISPA 2005/RO/16/P/PA/002.01 “Техническа помощ за подобряване на условията за корабоплаване в общия българо-румънски участък на река Дунав и съпътстващи проучвания” се извърши предварителната подготовка на бъдещите интервенции. Предстои да се извърши приоритизация на критичните участъци, в които мерките за осигуряването на условията за нормално корабоплаване да се осъществят в програмен период 2014-2020 г. със средства от Инструмента за свързване на Европа („Connecting Europe Facility”).

Приоритетните оси са дефинирани в съответствие с ключовите краткосрочни и дългосрочни цели и действия за финансиране от Кохезионния фонд и Европейския фонд за регионално развитие, заложен в „Елементи за обща стратегическа рамка за периода 2014-2020 г.” – Работен документ на службите на ЕК. Идентифицираните приоритетни оси са съобразени и със Становището на службите на ЕК, относно разработването на Договора за партньорство и оперативните програми за периода 2014-2020 г., според което средствата от фондовете на ЕС трябва да са насочени едновременно към насърчаване на конкурентоспособността и сближаването, като се определят правилни инвестиционни приоритети за отделните държави.

1.2 Основна цел на Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г.

Общата цел на Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г., както и на Оперативна програма „Транспорт“ 2007-2013 г., е „Развитие на устойчива транспортна система”. Общата цел на програмата отговаря на тематична цел № 7 „Насърчаване на устойчивия транспорт и отстраняване на „тесните места” в ключовите мрежови инфраструктури”. И през следващия програмен период следва да бъде продължено изпълнението на проекти за развитие на транспортната система, които допринасят за ефективната свързаност на транспортната мрежа и премахването на „тесни места” в нея, намаляване на задръстванията, на нивата на шум и замърсяване, подобряване на безопасността, насърчаване употребата на

екологосъобразни видове транспорт, създаване на повече и по-добри работни места и т.н.

Общата цел на програмата съответства на целите на Стратегия „Европа 2020“ – стратегия на ЕС за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, на целите на Националната програма за реформи и на Националната програма за развитие: България 2020, както и на изводите и препоръките, дефинирани в анализа на социално-икономическото развитие и стратегията на Споразумението за партньорство.

С постигането на общата цел на програмата и съответно на тематична цел № 7 „Насърчаване на устойчивия транспорт и отстраняване на „тесните места“ в ключовите мрежови инфраструктури“, ще се допринесе за реализацията на концепцията за конкурентоспособна и устойчиво развита транспортна система, заложена в „Бяла книга „Пътна карта за постигането на Единно европейско транспортно пространство – към конкурентоспособна транспортна система с ефективно използване на ресурсите“ от 28.03.2011 г. Общата цел на програмата е съобразена и с Насоките за развитие на Трансевропейската транспортна мрежа и ще допринесе за постигане на желаната устойчива мобилност на хора и стоки, насърчаване развитието на вътрешния пазар и общата конкурентоспособност на Общността, териториалното, икономическо и социално сближаване, общественото благополучие, безопасност и сигурност за европейските граждани, като се вземат предвид екологичните аспекти, в т.ч. промяната на климата, замърсяването на въздуха и защитените зони. Общата цел на програмата съответства и на целите на националната транспортна политика. Посредством нейната реализация транспортната система на Република България ще стане по-модерна, по-безопасна и сигурна и ще предоставя повече и по-качествени транспортни услуги на населението и бизнеса.

Идентифицирани са две специфични цели за постигане на общата цел на Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г. и съответно на инвестиционните приоритети на тематична цел № 7 „Насърчаване на устойчивия транспорт и отстраняване на „тесните места“ в ключовите мрежови инфраструктури“.

- Първата специфична цел е „Интегрирано развитие на транспортната мрежа на страната, като част от Трансевропейската транспортна мрежа“;
- Втората специфична цел е „Повишаване на ефективността на използването на транспорта и транспортната инфраструктура“.

1.3 Връзка на Оперативна програма Транспорт и транспортна инфраструктура 2014-2020 г. с други съотносими планове и програми

Анализът на други планове и политики ще помогне да се разбере по какъв начин разглежданата Програма би могла да повлияе или самата тя да бъде повлияна от тези документи. Този анализ освен това ще помогне за по-добро разбиране на екологичните проблеми на страната, както и това по какъв начин съществуващите планове, програми и стратегии се опитват да разрешават тези проблеми. По – долу са обобщени плановете, програмите и стратегиите, които се очаква да имат отношение към Оперативна програма Транспорт и транспортна инфраструктура 2014-2020 г.

Основни стратегически документи:

- Стратегията „Европа 2020“

- Бяла книга „Пътна карта за постигането на Единно европейско транспортно пространство – към конкурентоспособна транспортна система с ефективно използване на ресурсите
- Насоки за развитие на Трансевропейската транспортна мрежа
- Регионална политика на Европейския съюз:

Национални и регионални програми, планове и стратегии:

- Стратегия за развитие на транспортната система на Република България до 2020 г.
- Национална програма за развитие: България 2020 (НПР БГ2020)
- Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013 – 2025 г.
- Оперативна програма “Транспорт” 2007-2013 г.;
- Трети национален план за действие по изменение на климата 2013 - 2020 Г.;
- Национална програма за намаляване на общите годишни емисии на серен диоксид, азотни оксиди, летливи органични съединения и амоняк в атмосферния въздух, 2007 Г.;
- Планове за управление на речните басейни
- Предварителни оценки на риска от наводнения
- Други планове, стратегии и програми

2 Съответни аспекти на текущото състояние на околната среда и евентуално развитие без прилагането на Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г.

2.1 Съответни аспекти на текущото състояние на околната среда

Ще бъде направен анализ на текущото състояние на околната среда по компоненти и фактори на околната среда на национално ниво, съответстващо на териториалния обхват на програмата. Предвижда се накратко да бъде разгледано състоянието на околната среда, както следва:

2.1.1 Въздух, климатични фактори - изясняване на настоящето състояние на качеството на въздуха;

Атмосферен въздух - Емисии на вредни вещества във въздуха на национално ниво, Емисии на киселящи вещества (SO₂, NO_x и NH₃), Емисии на прекурсори на озон, Емисии на вещества, прекурсори на ФПЧ₁₀, Качеството на атмосферния въздух

Климатични фактори - оценка на текущото състояние на климатичните особености на климатичните области и подобласти, в които попада Република България и изменение на климата - подробна оценка на състоянието и тенденциите в изменението на климата като се анализират наличните стойности на изброените индикатори. Емисии на парникови газове (ПГ) - подробна оценка на нивата на емисиите на парниковите газове.

2.1.2 Води - изясняване на настоящето състояние на повърхностните и подземните води;

При оценка на текущото състояние на водите в Доклада за екологична оценка на ОПТТИ 2014-2020 г. ще се използва основно информацията от ПУРБ

Повърхностни води - обща информация за екологичното и химично състояние на повърхностните води, по Басейнови дирекции

Подземни води - информация за разпределението на подземните водни тела и оценка на състоянието им по Басейнови дирекции

2.1.3 Почви – оценка на състоянието на земите и почвите;

Ще бъде разгледано: Земеползване, Състояние на почвите, Процеси на увреждане на почвите, Замърсяване на почвите, Наторяване на почвите, Съхранение на забранени и негодни за употреба продукти за растителна защита, Биологично земеделие

2.1.4 Ландшафт - състояние на ландшафта;

Класификационната система на ландшафтите в България, Типологията на ландшафтите в България, Чувствителните ландшафти обхващат уникалните ландшафти на природните забележителности, които са под законова защита, Разпределението на природните забележителности по райони (данни на ИАОС).

2.1.5 Биологично разнообразие - флора, фауна; защитени зони и защитени територии

Флора – обобщена за територията на страната информация за състоянието на растителността към настоящия момент, в т. ч. за българската водораслова флора, папратобразни и семенни растения, автохтонни видове, дървета, храсти и треви, плевели ирудерали, хибридни растения, изчезнали видове, ендемити, видове, включени в Червената книга, типове природни местообитания и др.

Фауна - обобщена за територията на страната информация за фаунистичното разнообразие, в т. ч. на гръбначните животни, безгръбначните животни, ендемичните родове, видове и подвидове животни. Ще бъде представена информация за тенденциите в състоянието на популациите на обикновените видове птици в България, животинските видове, обект на защита.

Защитени зони

Защитени територии

2.1.6 Културно-историческо наследство

Културното наследство е неизменна част от околната среда и може да се определи като антропогенна околна среда. По тази причина, в ОПТТИ 2014 - 2020 г. трябва да бъдат предвидени и инициативи и мерки, свързани със защитата и опазването на обектите на културното наследство. В доклада за екологична оценка ще бъде представена кратка историческа справка и информация за културните ценности.

2.1.7 Материални активи

В доклада за екологична оценка ще бъде направен анализ и оценка на текущото състояние на материалните активи, имащи отношение към предвижданията на ОПТТИ 2014 - 2020 г. Това са основно материалните активи, свързани с предвидените в програмата дейности по трите основни приоритетни оси – Приоритетна ос 1, 2 и 3.

2.1.8 Отпадъци

В доклада за екологична оценка ще бъдат анализирани данните за опасните и неопасни отпадъци от НСИ за периода 2008 - 2012 г.

2.1.9 Население и човешко здраве

В доклада за екологична оценка ще бъде представена информация и направен анализ по отношение на текущите стойности на показателите местоживеене на населението, гъстота на населението, разпределение на населението по пол и възраст, миграционни процеси - механичен прираст, раждаемост и естествен прираст, смъртност, здравно състояние на населението (заболеваемост).

2.2 Развитие на околната среда без прилагането на Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г.

Предвижда се и да се проследи и евентуално развитие на околната среда без прилагането на Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г., т е да се разгледа така наречената „нулева алтернатива“.

3 Характеристики на околната среда за територии, които вероятно ще бъдат значително засегнати.

Тук ще се разгледат територии, на които се предвижда да се извършат предвидените проекти и дейности по Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г., като ще се обърне внимание за вероятностите за засягане на защитени зони по Закона за биологичното разнообразие, защитени територии по Закона за защитените територии, зони за защита на водите, обекти, подлежащи на здравна защита и др.

4 Съществуващите екологични проблеми, установени на различно ниво, имащи отношение към Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г., включително отнасящите се до райони с особено екологично значение, като защитените зони по Закона за биологичното разнообразие

При извършената проверка от за допустимост по смисъла на чл. 37, ал. 2 от Наредбата за ОС МОСВ установи, че Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ за програмен период 2014-2020 г. е допустима при съобразяване на произтичащите от нея планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с:

- режимите на защитените територии, определени със Закона защитените територии, заповедите за обявяването им и с утвърдените планове за управление;
- режимите на защитените зони, определени със заповедите по чл 12, ап. 6 от Закона за биологичното разнообразие

На основание чл. 37, ал. 3 от Наредбата е извършена преценка за вероятната степен на отрицателно въздействие, съгласно която ОПТТИ няма вероятност да окаже значително отрицателно въздействие върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони от мрежата Натура 2000, поради следните мотиви:

- Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура 2014-2020 г.“ е изготвена на национално ниво в изпълнение на Стратегия „Европа 2020“ на ЕС за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, представляваща документът, въз основа на който страната ни получава финансови средства от Европейския фонд за регионално развитие за този сектор за периода 2014-2020 г. ОПТТИ допринася за

постигането на поставените цели и приоритетите чрез дефинираните пет приоритетни оси в програмата.

- Програмата е стратегически документ, който дава общата рамка и ще се прилага за цялата територия на Република България. ОПТТИ ще финансира приоритетно „железопътната инфраструктура“, последвана от „пътната инфраструктура“, „подобряване на интермодалността при превоза на пътници и товари и развитие на устойчив градски транспорт“, „иновации в управлението и услугите - внедряване на модернизирана инфраструктура за управление на трафика, подобряване на безопасността и сигурността на транспорта“ и „техническа помощ“, насочени основно към изпълнение на националните ангажименти, произтичащи от европейското законодателство в тези сектори и с принос към устойчивия растеж (насърчаване на по-екологична и по-конкурентноспособна икономика с по-ефективно използване на ресурсите), представляващ една от целите на Стратегия „Европа 2020“.

- ОПТТИ ще допринесе за ефективната свързаност на транспортната мрежа и премахването на „тесни места“ в нея, намаляване на задръстванията, на нивата на шум и замърсяване, подобряване на безопасността, насърчаване употребата на екологосъобразни видове транспорт, което води до подобряване, запазване и възстановяване на естествената околна среда, като фактор за по-добро качество на живот на населението. Реализирането на целите на всеки един от приоритетите ще акумулира общ положителен ефект върху състоянието на компонентите на околната среда в страната, в т.ч. и на биологичното разнообразие и неговите елементи.

Ще се извърши допълнително проучване, с цел изясняване на главните екологични проблеми и тенденции в страната. Ще бъде направен преглед и тълкуване на съществуващите екологични данни и информация, за сигурност, че те са релевантни по отношение на процеса за планиране. Ще бъде извършен анализ и оценка на съществуващите екологични проблеми, установени на различно ниво. В резултат на анализа, ще бъдат изведени и основни изводи за екологичните проблеми, за които разрешаване ще допринесе прилагането на ОПТТИ 2014 - 2020 г. Също така ще бъдат изведени изводи за възможността, определени съществуващи екологични проблеми да се задълбочат в резултат на прилагането на програмата.

5 Целите на опазване на околната среда на национално и международно равнище, имащи отношение към Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г., и начинът, по който тези цели и всички екологични съображения са взети под внимание по време на изготвянето на Програмата

Целите на опазване на околната среда на международно равнище са отразени в политиките на ЕС за околната среда и устойчивото развитие.

Целите на опазване на околната среда **на международно/европейско ниво** се съдържат в следните основните стратегии, програми и планове:

Стратегия "Европа 2020"; Стратегия на ЕС за биологично разнообразие до 2020, Пътна карта за достигане до 2050 г. на конкурентноспособна икономика с ниска въглеродна интензивност, ЕК; Пътна карта за ресурсно ефективна Европа, ЕС; Бяла книга за адаптация към климатичните изменения.

НПР БГ 2020 (одобрена от МС на 19.12.2012 г.) е водещият стратегически и програмен документ, който конкретизира целите на политиките за развитие на страната до 2020 г. Програмата съответства на ангажиментите на България на европейско и

международно ниво. В Програмата се идентифицират визия за развитие, цели и приоритети за развитие, политики по приоритетните направления.

Към момента, това е и най-актуалният документ, съдържащ целите по опазване на околната среда до 2020 г. на национално ниво. Мерките касаещи опазването на околната среда се отнасят към приоритети 3 „**Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал**” и 7 „**Енергийна сигурност и повишаване на ресурсната ефективност**” на НПП БГ 2020. Спрямо тези два приоритета е направен анализа на съответствие на предвижданията на ОПРР 2014-2020 г. Анализът на ОПРР 2014-2020 с целите и приоритетите на НПП БГ 2020 като цяло е представен в точка 2.1 на ОПРР 2014-2020.

В доклада за ЕО ще се направи анализ на съответствието на предвижданията на ОПТТИ спрямо целите на НПП БГ 2020.

Друг документ, поставящ конкретни цели по опазване на околната среда към оперативните програми са *Насоките за интегриране на политиката за околна среда при програмирането за периода 2014-2020 г., разработени от МОСВ, ноември, 2012 г.* (одобрени с протоколно решение по т. 7 от протокол 8 от заседанието на Министерски съвет на 01.03.2013 г) *и интервенции, необходими за интегриране на ПОС и ПИК във фондовете към ОСР за 2014-2020 г. (за финансиране от ОП през програмен период 2014-2020 г.)*

Насоките се ползват от една страна като методологическа база за изготвяне на ДЕО на ОПТТИ 2014-2020 г., а отделно за отразяване на *конкретни интервенции* в предвижданията на ОПТТИ 2014-2020 г. В доклада за ЕО ще бъде извършен анализ на степента на отразяване на Насоките в проекта на ОПТТИ 2014-2020 г.

6 Вероятни значителни въздействия върху околната среда, включително биологично разнообразие, население, човешко здраве, фауна, флора, почви, води, въздух, климатични фактори, материални активи, културно-историческо наследство, ландшафт и връзките между тях.

В рамките на доклада за ЕО ще бъдат мотивирано оценени и прогнозирани (на ниво допустими дейности) евентуалните очаквани кумулативни въздействия на програмата върху околната среда и човешкото здраве;

Освен оценка на Програмата като цяло ще бъде направена оценка на ефекта върху околна среда и здраве за всяка от приоритетните оси.

Ще се анализират вероятните значителни въздействия върху околната среда, в т.ч. вторични, кумулативни, едновременни, краткосрочни, средносрочни и дългосрочни, постоянни и временни, положителни и отрицателни последици от предвидените дейности по приоритетните оси, които ще бъдат разгледани по отделните компоненти:

6.1 Въздух, климатични фактори и климатични изменения

6.2 Води

6.3 Почви

6.4 Ландшафт

6.5 Биологично разнообразие, в т.ч. фауна, флора, защитени зони и територии

6.6 Културно-историческо наследство

6.7 Материални активи

6.8 Население, човешко здраве.

Ще се направи анализ и оценка на очакваните значителни въздействия върху гореописаните компоненти на околната среда както при осъществяването на Приоритетните оси, предвидени в Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г., така и на ниво допустими дейности.

По отношение на всеки компонент и фактор на околната среда ще бъдат оценени вторични, кумулативни, едновременни, краткосрочни, средносрочни и дългосрочни, постоянни и временни, положителни и отрицателни последици, които се очакват при реализирането на програмата и нейните предвиждания.

В рамките на доклада за ЕО ще бъдат мотивирано оценени и прогнозирани (на ниво допустими дейности) евентуалните очаквани кумулативни въздействия на програмата върху околната среда и човешкото здраве;

6.9 Предполагаеми трансгранични въздействия

Съгласно Решение № ЕО-40/2013 на МОСВ трябва да се анализира евентуалното трансгранично въздействие на предвижданията на програмата върху околната среда и човешкото здраве на територията на други държави. Поради това в доклада за екологична оценка ще бъде подробно и задълбочено анализирана вероятността предвижданията и прилагането на програмата да доведе до въздействие по отношение на околната среда и човешкото здраве на територията на други държави

7 Мерките, които са предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от осъществяването на плана или програмата върху околната среда

Съгласно Решение № ЕО-40/2013 за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка: Ще се предложат мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от прилагането на ОПТТИ върху околната среда и за предотвратяване или редуциране на предполагаеми негативни здравни въздействия. Мерките да бъдат мотивирани, в т.ч. и по отношение на очакваните резултати от прилагането им. Същите да бъдат представени като: мерки за отразяване в окончателния вариант на програмата и мерки за изпълнение при прилагане на програмата.

7.1 Предвидените в Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г. мерки

В тази точка се предвижда да бъдат разгледани и оценени предвидените в Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г. **мерки за постигане на целите за опазване на околната среда.**

7.2 Мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици за отразяване в окончателния вариант на ОПТТИ

Ще бъдат посочени нови мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици при прилагане на Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г., от експертите, разработващи екологичната оценка, които да бъдат включени в окончателния вариант на ОПТТИ.

7.3 Мерки за изпълнение при прилагане на Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г

Ще бъдат посочени нови мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсирание на неблагоприятните последици при прилагане на Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г., от експертите, разработващи екологичната оценка, в зависимост от резултатите по т. 6. Всяка предложена нова мярка ще бъде мотивирана, в т.ч. и по отношение на очакваното положително въздействие.

8 Описание на мотивите за избор на разглежданите алтернативи и на методите на извършване на екологична оценка, включително трудностите при събиране на необходимата за това информация, като технически недостатъци и липса на ноу-хау.

В тази точка се предвижда да бъдат разглеждани:

8.1 Мотиви за избор на разглежданите алтернативи

Предоставеният от Възложителя проект на ОПТТИ 2014 - 2020 г. не съдържа алтернативи, като някои от предвижданията - основно конкретни дейности за изпълнение на съответни специфични цели, предстои да се уточнят.

Основно в точката ще бъде направено сравнение на "нулева алтернатива", представляваща отказ от реализирането на програмата, спрямо алтернативата програмата да се реализира в предложения си вид. Ще бъде направена оценка на ефекта върху околна среда и здраве за „нулевата“ алтернатива.

8.2 Методите на извършване на екологична оценка

Екологичната оценка ще се извърши в съответствие с изискванията на Директива 2001/42/ЕС на Европейския парламент от м. юни 2001 г. за оценка на ефекта от планове и програми върху околната среда и Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (ДВ 03/2006 г.).

В Решение № ЕО-40/2013 за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка е записано, че на основание чл. 14, ал. 4 от Наредбата за МОСВ поставя следните изисквания:

- Да се ползват указания и методики на Европейската комисия за стратегическа екологична оценка, публикувани на интернет-страницата на Комисията (<http://ec.europa.eu/environment/eia/home.htm>), включително документ „Ръководство за предварителна оценка“ (http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docfffc/2014/working/ex_ante_en.pdf), както и на интернет-страницата на МОСВ (<http://www.moew.government.bg>);
- Да се съобразят Насоките за интегриране на политиката за околна среда при програмирането за периода 2014 - 2020 г., фаза „Програмиране на фондовете към Общата стратегическа рамка“ (одобрени с протоколно решение по т.7 от протокол №8 от заседанието на Министерския съвет на 1 март 2013 г.).

Методологията на оценяване се основава на: Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България, Ръководството на ЕС за предварителна оценка на програмни документи по структурните фондове на ЕС, опита на екипа. Ще бъдат използвани следните документи:

- Цялата документация по Оперативна програма „Транспорт“ 2007-2013 г. (ОПТ), в т.ч. основен текст и изменения на ОПТ, доклад за екологична оценка, постановени

решения за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка за ОПТ и нейните изменения, постановеното становище по екологична оценка на ОПТ, докладите по наблюдение и контрол на въздействието върху околната среда в резултат на прилагането на ОПТ, включително и Шестмесечен доклад по наблюдение и контрол на въздействието върху околната среда в резултат на изпълнението на Оперативна програма „Транспорт“ 2007 - 2013 г. и общ Генерален план за транспорта (декември, 2012 г. – май, 2013 г.)

- Предварителна оценка на Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г.

Ще се използват и указания и методики за стратегическа екологична оценка, публикувани на интернет страницата на Европейската комисия и на интернет страницата на МОСВ:

- Проект на Регламент относно общо-приложимите разпоредби на Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и Кофезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейският фонд за морско дело и рибарство (т нар. Общ регламент);
- Проектът на Споразумението/Договорът за партньорство;
- Стратегии, планове и програми на национално ниво, които имат връзка с Оперативните програми за периода 2014-2020 г., в т.ч.:
 - такива, които са конкретно насочени към сектор „Транспорт“;
 - такива, които поставят цели по опазване на околната среда, и в частност дават рамката за ПОС и ПИК на национално ниво.
- Насоки за интегриране на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата във фондовете за КП, ОСПИ ОПР за периода 2014-2020 г., фаза „програмиране на фондовете към общата стратегическа рамка“ публикувани на <http://ope.moew.government.bg/bg/pages/integrirane-okolna-klimat/89#1>;
- „Указания за предварителна оценка“ на Европейската комисия (Guidance document on ex-ante evaluation)
- Указания/Ръководства за интегриране на изменението на климата и биоразнообразието в процедурите по оценка на въздействието върху околната среда и екологичната оценка (EC's Guidance and on Integrating Climate Change and Biodiversity into Environmental Impact Assessment (EIA) and Strategic Environmental Assessment (SEA))

8.3 Трудностите при събиране на необходимата информация

Ще бъдат описани и срещнатите трудности при събиране на информацията, ако такива бъдат срещнати

9 Описание на необходимите мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г.

Съгласно Решение на МОСВ е необходимо да се предложат конкретни мерки и индикатори за наблюдение и контрол на въздействието върху околната среда при прилагане на програмата, в т.ч. източниците на информация за отчитането и измерването им. Мерките да бъдат предвидени като част от общата система за наблюдение и контрол на програмата;

За ефективност на тези мерки и индикатори са необходими и работещи механизми, които да осигурят извършването на наблюдение и контрол на въздействието върху околната среда в резултат на изпълнението на програмата.

10 Заключение

Заключението ще бъде направено относно допустимостта на осъществяване на предвидените с Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г. **Приоритетни оси**, за достигане на **Общата цел** на Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г. предвид изискванията за опазване на околната среда.

II Приложения към екологичната оценка

Като приложения ще бъдат дадени:

- Използвана литература и източници на информация и др.
- Списък с подписи на експертите, разработили ЕО на Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г., копия от копия от удостоверенията за вписване в регистъра на МОСВ по чл. 83, ал. 4 ЗООС, декларации по чл. 83, ал.1 от ЗООС и чл. 16, ал. 2 на НАРЕДБА за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми.
- Справка за проведени консултации с обществеността и засегнатите и заинтересовани органи по опазване на околната среда, и за изразените при консултациите мнения и предложения, както и за начина на отразяването им, включваща описание на получените на отделните етапи становища, бележки, препоръки и предложения и начинът им на отразяване в доклада за ЕО и проекта на ОПТТИ, с мотивите за приемане/неприемане на всяко едно становище;

III Нетехническо резюме на екологичната оценка.

Като отделен документ ще се разработи нетехническо резюме, в което ще бъде отразена същността на доклада за Екологична оценка в обем не по – малко от 10% от оценката, съгласно изискванията на Наредбата за ЕО.